

KÖTÜLÜĞÜN ÖNLENMESİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

l'lemû eyyühe'l-ihvân... Inne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا ظَهَرَ فِيكُمْ مِثْلُ مَا ظَهَرَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ

إِذَا كَانَتِ الْفَاحِشَةُ فِي كِبَارِكُمْ

وَالْمُلْكُ فِي صِغَارِكُمْ وَالْعِلْمُ فِي رُذَالِكُمْ

(حم.ع.ه.ع.ن أَنَسٍ قَالَ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَتَى نَدْعُ الْإِثْمَارَ بِالْمَعْرُوفِ،

وَالنَّهْيَ عَنِ الْمُنْكَرِ؟ قَالَ، فَذَكَرَهُ. وَلَفِظَ أَبِي يَعْلَى: إِذَا ظَهَرَ الْدَعَا فِي خِيَارِكُمْ،

وَإِلْفَاحِشَةُ فِي شِرَارِكُمْ، وَتَحَوَّلَ الْمُلْكُ فِي صِغَارِكُمْ، وَالْفِقْهُ فِي رُذَالِكُمْ)

RE. 54/1 (*İzâ zahera fîküm mislü mâ zahera fî benî isrâil: İzâ kâneti'l-fâhişetü fî kibâriküm, ve'l-mülkü fi sığâriküm, ve'l-ilmü fi rüzzâliküm*)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

An enesin kàle kîle: Yâ rasûla'llah, metâ nedeu'l- i'timâre bi'l-ma'rufu ve'n-nehyi ani'l-münker? Kàle, fezekerehû.

Ve lafzı ebî ya'lâ: (İzâ zahere'l-idhânü fî hıyâriküm, ve'l- fâhişetü fî şirâriküm, ve tehavvelü'l-mülkü fî sığâriküm, ve'l-fıkhü fî rüzzâliküm.)

Sadaka rasûlü'llah, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin- nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim.” (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Emr-i Ma'ruf Ne Zamana Kadar Yapılacak?

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Ya'lâ ve İbn-i Mâce, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

إِذَا ظَهَرَ فِيكُمْ مِثْلُ مَا ظَهَرَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ

إِذَا كَانَتِ الْفَاحِشَةُ فِي كِبَارِكُمْ

وَالْمَلِكُ فِي صِغَارِكُمْ وَالْعِلْمُ فِي رُذَالِكُمْ

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.187, no:12966; Ziyâü'l-Makdisî, *el- Ehâdîsü'l-Muhtâreh*, c.III, s.150, no:2667; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.532.

(حم.ع.ه.عَنْ أَنَسٍ قَالَ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَتَى نَدْعُ الْإِسْمَاعِيلَ بِالْمَعْرُوفِ،

وَالنَّهْيَ عَنِ الْمُنْكَرِ؟ قَالَ، فَذَكَرَهُ. وَلَفْظُ أَبِي يَعْلَى: إِذَا ظَهَرَ الدَّهَانُ فِي خِيَارِكُمْ،

وَأَلْفَاحِشَةُ فِي شِرَارِكُمْ، وَتَحَوَّلَ الْمُلْكُ فِي صِغَارِكُمْ، وَالْفِقْهُ فِي رُدَائِكُمْ)

RE. 54/1 (*İzâ zahera fîküm mislü mâ zahera fî benî isrâil: İzâ kâneti'l-fâhişetü fî kibâriküm, ve'l-mülkü fi sığâriküm, ve'l-ilmü fi rüzzâliküm*) *An enesin kâle kîle: Yâ rasûla'llah, metâ nedeu'l- i'timâre bi'l-ma'rufu ve'n- nehyi ani'l-münker? Kâle, fezekerehû.*

Ve lafzı ebî ya'lâ: (İzâ zahere'l-idhânü fî hıyâriküm, ve'l- fâhişetü fî şirâriküm, ve tehavvelü'l-mülkü fî sığâriküm, ve'l-fıkhü fî rüzzâliküm.)

Enes RA'nin rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz'e sormuşlar:

(*Yâ rasûla'llah, metâ nedeu'l-i'timâre bi'l- ma'rufu ve'n- nehyi ani'l-münker?*) “Yâ Rasûlallah, Allah'ın emri olan emr-i ma'ruf yapmak, nehy-i münker yapmak, iyi olan şeyi yaptırmaya çalışmak, söylemek, ettirmek; kötü olan şeyi de yaptırmamaya çalışmak, engellemek, emr-i ma'ruf, nehy-i münker vazifesi ne zamana kadar farz? Ne zamana kadar bunu yapmamız lazım. Ne bırakalım bu işi?”

Buyurmuşlar ki:

(*Izâ zahara fîküm islu ma zahara fî benî İsrail*)
Benî İsrail denilen Yahudiler devrinde, onlara arız olan hal, size de arız oldu muydu, işte o zaman emr-i ma'ruf, nehy-i ani'l-münker sakıt olur diyor.

“—Nedir o hal?” demişler.

1. (*Izâ kâneti'l-fâhişetü fî kibâriküm*)
“Kötülükler büyükleri- nizden olduğu zaman...”
Büyükler de fuhuş işliyorlar, fena şeyler işliyorlar.

2. (*Ve'l-mülkü fi sığàriküm*) “Mülk, idare, hakimiyet de küçüklerin eline geçtiği zaman...”

3. (*Ve'l-ilmü fi rüzzâliküm*) “İlim de en rezil, alçak, pespaye insanların elinde, ağzında olduğu zaman...”

O zaman artık emr-i ma'ruf, neyh-i münkerin zamanı geçmiş, azap gelecek, kıyamet kopacak demek. O zaman artık susun demiş. O zaman susma devri. Başka bir rivayet şöyle:²

إِذَا ظَهَرَ الْإِدْهَانُ فِي خِيَارِكُمْ وَالْفَاحِشَةُ فِي
شِرَارِكُمْ وَتَحَوَّلَ الْمُلْكُ فِي صِغَارِكُمْ
وَالْفِئَةُ فِي أَرْذَالِكُمْ

² İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.394; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XIV, s.433; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.376, no:2837; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.VI, s.84, no:7555; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.301; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

(*İzâ zahere'l-idhânü fî hıyâriküm, ve'l-fâhişetü fî şirâriküm, ve tehavvelü'l-mülkü fî sığâriküm, ve'l-fıkhü fî rüzzâliküm.*)

1. (*İzâ zahere'l-idhânü fî hıyâriküm*) “Sizin hayırlılarınızın arasında bir müdâhene, yağcılık, karşı tarafı medhetme, dalkavukluk yayıldığı zaman...”

Hayırlılarınız susuyorlar, dalkavukluk yapıyorlar. Ses çıkarmıyorlar.

2. (*Ve'l-fâhişetü fî şirâriküm*) “En şerhilerinizin arasında fuhşiyat, kötülük, rezillik arttığı zaman...”

3. (*Ve tehavvelü'l-mülkü fî sığâriküm*) “Hakimiyet, idarecilik, küçüklerin eline geçtiği zaman...”

4. (*Ve'l-fıkhü fî rüzzâliküm*) “Din ilmi, fıkıh ilmi de rezillerin, alçakların, ahlaksız insanların elinde olduğu zaman...”

O zaman susmak devridir artık, kimseye bir şey demeye hakkımız yok. Allah kusurlarımızı affetsin...

b. Belâ Umûmî Olarak Gelir

Taberânî ve Ebû Nuaym, Ümm-ü Seleme RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.317, no:2089; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.218; Hz. Ümm-ü Seleme RA'dan.

إِذَا ظَهَرَ السُّوءُ فِي الْأَرْضِ أَنْزَلَ اللَّهُ بِأَسْهُ
بِأَهْلِ الْأَرْضِ وَإِنْ كَانَ فِيهِمْ قَوْمٌ صَالِحُونَ
يُصِيبُهُمْ مَا أَصَابَ النَّاسَ ثُمَّ يَرْجِعُونَ
إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ وَمَغْفِرَتِهِ

(طب . حل . عن أم سلمة)

RE. 54/2 (*İzâ zahere's-sûü fi'l-ardı, enzela'llàhu bi'sehû bi- ehli'l-ardı; ve in kâne fîhim kavmün sàlihûne, yusîbuhüm mâ esàbe'n-nâse, sümme yurciüne ilâ rahmeti'llâhi ve mağfiretihi*)

(*İzâ zahere's-sûü fi'l-ardı*) “Yeryüzünde kötülük zahir olduğu, aşikâre olduğu, belirdiği zaman...” Bir ülkede, bir memlekette günahlar çoğalmaya başladığı vakitte... Çekinmiyor kimse günah işlemekten. Herkes istediği gibi günalarını aşikâre yapıyor. Korkması yok, sakınması yok.

(*Enzela'llàhu bi'sehû bi-ehli'l-ardı*) “O zaman Cenab-ı Hak yeryüzündeki insanlara azabını, kahrını indirir. İnsanlar arasında kötülük zahir oldu mu, Allah’ın da kahrı gelir.”

Dediler ki:

(*Ve in kâne fîhim kavmün sàlihûne*) “Bu azaba uğrayan kavmin içinde sàlih insanlar, mübarek insanlar var ya... Geceleri namaz kılarlar, günleri oruç tutarlar. İbadetlerinde, taatlerinde, hayırlarında, hasenatlarında... Kimseye fenalık yapmazlar.”

(*Yusûbuhüm mâ esâbe'n-nâse*) “O suçlu kavme gelecek ceza onlara da gelir, hepsi birden helâk olurlar; o cezaya, o belâyâ uğrarlar. (*Sümme yurceûne ilâ rahmeti'llâhi ve mağfiretihi*)”
Sonra Allah'ın rahmetine ve mağfiretine ermek üzere bunlar ayrılırlar.” Ama ölüm, helâk beraber olur, sonra “Bunlar iyi insandı, bunlar kötülöklere hiç bulaşmamıştı; ibadetinde, taatinde, hayrında, hasenatındaydı, cihad ediyorlardı ama söz geçirememişlerdi.” vs. diye sonra ayrılırlar.

Cezâ ammeye gelir, rahmet hassadır. Bir adam bir merhamete nail olursa, ona olur. Ama azap, ammeye olur. Mesela binlerce, yüz binlerce insana bakıyorsun bir anda gidiyor. Ama bu dünyadan gidiş umumi olur ama sonra gene merhamet-i ilahiyeye ahirette mazhar olarak ayrılırlar. İyiler ahirette ayrılır.

c. Kötülük Önlenmezse Belâ Gelir

Hâkim, *Müstedrek*'inde Rasûlüllah'ın azadlısından rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

إِذَا ظَهَرَ السُّوءُ فَلَمْ يَنْهَوْا عَنْهُ أَنْزَلَ اللَّهُ بِهِمْ
بَأْسَهُ قِيلَ وَإِنْ كَانَ فِيهِمْ صَالِحُونَ قَالَ
نَعَمْ يُصِيبُهُمْ مَا أَصَابَهُمْ ثُمَّ يَصِيرُونَ إِلَى
مَغْفِرَةِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ

(نعيم فى الفتن، ك. عن مولى صلى اللّ عليه وسلم)

RE. 54/3 (*İzâ zahera's-sûü, felem yenhev anhü, enzele'llàhu bihim be'sehû; kîle: Ve in kâne fîhim sàlihûn? Kàle: Neam, yusîbühüm mâ esàbehüm, sümme yasîrûne ilâ mağfireti'llâhi ve rahmetihî.*)

(*İzâ zahera's-sûü*) “Bir yerde bir kötülük zuhur ettiği zaman, (*felem yenhev anhü*) o kötülük men edilmezse...” Fenalık başlamış, zahir olmuş, ‘Ne yapıyorsunuz, ne ediyorsunuz?’ diyen yok. Herkes alabildiğine gidiyor.

(*Enzele'llàhu bihim be'sehû*) “O zaman, Allah azabını o kavme indirir. (*Kîle*) Denildi ki: (*Ve in kâne fîhim sàlihûn*) ‘Onlar arasında salihler bulunsa da mı?’ (*Kàle*) Buyurdu ki:

(*Neam, yusîbühüm mâ esàbehüm*)” Evet, onlara isabet eden o sàihlere de isabet eder.” Kötülerin arasında iyiler de yanar. Nasıl kuru ağacın yanında yaş ağacın da yandığı gibi, belâ umumidir, iyilere de gelir. (*Sümme yasîrûne ilâ mağfireti'llâhi ve rahmetihî*) “Lâkin, daha sonra o sàihler ahirette Allah'ın mağfiretine ve rahmetine mazhar olurlar.”

d. Allah'ın Bir Kavme Lânet Etmesi

Harâitî, Selman-ı Fârisî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

⁴ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.568, no:8594; Rasûlüllah'ın hizmetçisinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.78, no:5578; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.351, no:2334.

إِذَا ظَهَرَ الْقَوْلُ وَخُزِنَ الْعَمَلُ وَائْتَلَفَتِ
الْأَلْسِنَةُ وَتَبَاغَضَتِ الْقُلُوبُ وَقَطَعَ كُلُّ ذِي

رَحِمٍ رَحِمَهُ فَعِنْدَ ذَلِكَ لَعْنَهُمُ اللَّهُ

فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ

(الخرائطي عن سلمان)

RE. 54/4 (İzâ zahera'l-kavlü ve huzine'l-amelü, ve'telefeti'l-elsineti, ve tebâğadati'l-kulûbü, ve kataa küllü zî rahimin rahimehû, feinde zâlike leanehümü'llàhu, feesammehüm, ve a'mâ ebsàrahüm.)

(İzâ zahera'l-kavlü ve huzine'l-amelü)
“Sözler güzel söylenip ameller gizlenip bozulduğu zaman; (ve'telefeti'l-elsineti, ve tebâğadati'l-kulûbü) dilde ülfet olduğu halde kalpler birbirlerine buğz ettikleri zaman...”
Diller mutabık kalıyor ama kalpler birbirlerini sevmiyor.

(Ve kataa küllü zî rahimin rahimehû) “Akrabanın akrabası ile alâkasını kestiği zaman...” Herkes, akraba u taallûkat birbirinden ayrılmış. Ana,

⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.263, no:6170; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.562, no:12241; İbn-i Asâkir, *Tarih-i Dimaşk*, c.XIII, s.100; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.109; Harâitî, *Mesâviü'l-Ahlâk*, c.I, s.320, no:301; Selman RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.23, no:24740; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XI, s.5, no:10124.

baba, kardeş; kimse kimseyi tanımıyor. (*Feinde zâlike leanehümü'llàhu*) “İşte o zaman, Allah o kavme lânet eder; (*feesammehüm*) onların kulaklarını sağır eder, (*ve a'mâ ebsàrahüm*) gözlerini de kör eder.”

Gözlerin körlüğü, kulakların sağırlığı... Bizim gözlerimiz görüyor, kulaklarımız da işitiyor. Fakat bu değil. Göz, görmez bir hale gelecek. Görüyor önünü, görmez değil. Hayvanlardaki göze benzer yani. İdrak yok, neticeyi anlayamıyor. Kulaklar da anlayamıyor. Ne söylese, kulağına girmiyor, yolundan dönmüyor, bildiğinden şaşmıyor.

e. Fuhşun Yayılması

İbn-i Adiy ve Deylemî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِذَا ظَهَرَتِ الْفَاحِشَةُ كَانَتْ الرَّجْفَةُ

وَإِذَا جَارَ الْحُكَّامُ قَلَّ الْمَطَرُ

وَإِذَا غَدِرَ بِأَهْلِ الذِّمَّةِ ظَهَرَ الْعَدُوُّ

(عد. والديلمى عن ابن عمر)

⁶ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.330, no:1310; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd- Duafâ*, c.VII, s.248; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.122, no:30865; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.353, no:2339.

RE. 54/5 (İzâ zaherati'l-fahişetü, kâneti'r-racfetü; ve izâ câre'l-hükkâmü, kalle'l-mataru; ve izâ gudira bi-ehli'z-zimmeti, zahera'l-adüvvü.)

(İzâ zaherati'l-fahişetü, kâneti'r-racfetü) “Fuhuş yayıldığında zelzeleler ve fitneler çoğalır. (Ve izâ câre'l-hükkâmü, kalle'l-mataru) Hakimler, adaletle hükmetmedikleri ve idareciler zulmettikleri zaman yağmur azalır. Yağmur çok olsa da faydası olmaz, zararı olur. (Ve izâ gudira bi-ehli'z-zimmeti, zahera'l-adüvvü) Zimmet ehline, devlete tabii olan Hristiyanlara haksızlık yapılırsa, düşman galebe çalar.”

f. Azâbın Umûmî Gelmesi

Ahmed ibn-i Hanbel ve Taberânî, Hz. Ümm-ü Seleme RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِذَا ظَهَرَتِ الْمَعَاصِي فِي أُمَّتِي عَمَّهُمُ اللَّهُ
بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ قِيلَ أَمَا فِي النَّاسِ يَوْمَئِذٍ
صَالِحُونَ قَالَ بَلَى يُصِيبُهُمْ مَا أَصَابَ النَّاسَ
ثُمَّ يَصِيرُونَ إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ

(حم . طب . عن أم سلمة)

⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.304, no:26638; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XXIII, s.325, no:747; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.523, no:12145; Hz. Ümm-ü Seleme RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.78, no:5579; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.354, no:2340.

RE. 54/6 (*İzâ zaherati'l-maàsî fî ümmetî, ammehümü'llàhu bi- azâbin min indihî; kîle: Emâ fi'n-nâsi yevmeizin sâlihûn? Kàle: Belâ, yusîbühüm mâ esàbe'n-nâse, sümme yasîrûne ilâ mağfiretin mina'llàhi, ve rıdvânin.*)

(*İzâ zaherati'l-maàsî fî ümmetî*) “Ümmetimde masiyetler zuhur ettiğinde, (*ammehümü'llàhu bi-azâbin min indihî*) Allah-u Teâlâ kendi indinden onlara umumi bir azab verir. (Kîle) Denildi ki: (Emâ fi'n-nâsi yevmeizin sâlihûn) O gün insanların içinde sâlih kişiler yok mudur? (Kàle) Buyurdu ki: (Belâ) Evet vardır. (Yusîbühüm mâ esàbe'n-nâse) Ancak insanlara isabet eden şey onlara da isabet eder. (Sümme yasîrûne ilâ mağfiretin mina'llàhi, ve rıdvânin) Fakat daha sonra onlar Allah'ın mağfiret ve rızasına nail olurlar.”

Dün bir doktorun ziyaretine gittik de... Yolda gördük ki, adam hanımının omuzuna atmış kolunu... Hanımı da çıplak hanım yani. Sokak üzerinde muhabbet yapıyorlar. Bu da fuhşun bir nev'idir yani.

Bir erkeğin, bir hanımın omuzuna elini atıp da sokak ortasında muhabbeti, İslâm'ın âdâbına elbette muhaliftir. Ama bu husustan kimse çekinmiyor ve kimse de ona 'Sen ne yapıyorsun?' diyemiyor.

g. Evde Yılan Görülmesi

Taberânî ve Tirmizî, Ebû Leylâ RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِذَا ظَهَرَتِ الْحَيَّةُ فِي الْمَسْكَنِ فَقُولُوا لَهَا إِنَّا
نَسْأَلُكَ بِعَهْدِ نُوحٍ وَبِعَهْدِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ
أَنْ لَا تُؤْذِينَا فَإِنْ عَادَتْ فَاقْتُلُوهَا

(طب . ت . حسن غريب عن أبي لیلی)

RE. 54/7 (*İzâ zaherati'l-hayyetü fi'l-meskeni, fekülû lehâ: İnnâ nes'elüki bi-ahdi nûhin, ve bi-ahdi süleymâne'bni dâvûde, en lâ tü'ziyenâ; fein âdet, fa'ktülûhâ.*)

(*İzâ zaherati'l-hayytü fi'l-meskeni, fekülû lehâ*) “Evde yılan görüldüğünde, ona şöyle deyiniz: (*İnnâ nes'elüki bi-ahdi nûhin, ve bi-ahdi süleymâne'bni dâvûde, en lâ tü'ziyenâ*) ‘Nuh AS ve Davud oğlu Süleyman AS’ın senden aldıkları ahde dayanarak bize ezâ vermeme istiyoruz.’ (*Fein âdet, fa'ktülûhâ*) Buna rağmen yine de size yönelirse, onu hemen öldürün!”

Eskiden evlerimizde, köy evlerinde olsun, eski şehir evlerinde olsun ekseriyetle yılanlar olurdu. Şimdi apartmanlarda çok bulunmaz ama köy evlerinde ve kır evlerinde olan şeylerdendir. Yılan bulunur evlerde... Bu yılan görüldüğü vakitte, siz bu yılanı şöyle deyiniz:

⁸ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.430, no:1405; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.79, no:6428; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1238; Ebû Leylâ RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.329, no:1307; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

“—Ey yılan, Nuh AS’a ve Süleyman AS’a verdiğin söz üzere bize ezâ etme, çekil git!”

Tekrar gelirse eğer bu yılan, o zaman onu öldürünüz. Birden öldürmeyiniz. Evvela ona bir hitap ediniz.

“—Canım, yılan bizim dilimizden anlar mı?” deriz. Bu acayip bir şey.

Dün bir hadise dinledim. Bizim kardeşlerimizden hayvan bakan bir kardeş var. Kurban Bayramı’nda ineklerinden bir tanesini yedi kişi için keselim diyerek ayırmışlar. Bayram sabahı kasabı çağırmışlar, gelmiş. Hayvan bakan kimse, ineği kalın bir iple bağlamış. Hayvan kasabı görünce, nasıl bir gerindiye ipi koparmış, kaçmış.

Bakmışlar hakkından gelemiyor kasap, bırakmış gitmiş.

“—Yarın geleyim!” demiş.

Altı kişiyle mi, yedi kişiyle mi ne gelmiş kasap... Bir türlü hayvanı yatırmanın imkânını bulamamışlar, kuvvetli bir hayvanmış.

Komşularından birisi demiş ki hayvanın kulağına... Ben dinledim de şimdi naklediyorum:

“—Ne kaçırıyorsun? Peygamber’in emri için kurban olacaksın. Yat bakalım, teslim ol!” demiş.

Hayvan yatmış, boynunu uzatıvermiş.

“—Yılan bizim dilimizden ne anlayacak şimdi? Süleyman AS değiliz ki... O her hayvanın dilinden anlarmış, konuşmuş.”

Fakat biz kendi dilimizle anlatınca, hayvan anlar. Allah anlatıyor yani. Ona idrak veriyor. Bu idraki hissediyor ki, “Burada bize eza etme!” deyince, o da “Peki...” deyip çekip gidiyor. Gitmezse, ölümü hak ediyor.

h. Evvelkilere Lânet Edilmesi

İbn-i Asâkir, Muaz ibn-i Cebel RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

إِذَا ظَهَرَتِ الْبِدْعُ وَلَعَنَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ
أَوْلَهَا فَمَنْ كَانَ عِنْدَهُ عِلْمٌ فَلْيَنْشُرْهُ فَإِنَّ
كَاتِمَ الْعِلْمِ يَوْمَئِذٍ كَكَاتِمِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

(كر. عن معاذ)

RE. 54/8 (*İzâ zaheratü'l-bideu, ve leane âhiru hâzihi'l-ümmeți evvelehâ, femen kâne indehû ilmün felyenşurhü, feinne kâteme'l-ilmî yevmeizin, kekâtimi mâ enzela'llàhu alâ muhammedin SAS.*)

(*İzâ zaheratü'l-bideu*) “Bid’atler yayıldığı, (ve leane âhiru hâzihi'l-ümmeți evvelehâ)

⁹ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.80; Muaz ibn-i Cebel RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.179, no:903; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.352, no:2337.

ve bu ümmetin sonra gelenleri öncekilere lânet ettiği zaman, (*femen kâne indehû ilmün felyenşurhü*) kendinde ilim olanlar onu yaysın! (*Feinne kâteme'l- ilmi yevmeizin*) Zira böyle zamanda ilmuni gizleyen kimse, (*kekâtimi mâ enzela'llâhu alâ muhammedin SAS*) Allah'ın Muhammed SAS'e indirdiğini gizleyen kimse gibidir.”

Bid'at diye malum dinde olmayan adât u an'aneleri ihdas etmek. Abdest alırken dört defa yıkıyor, beş defa yıkıyor yahut iki defa yıkıyor. Üç yapmıyor. Sünnet üçtür, niye bu işi yapıyor? Bu bid'attır.

Başını mesh ederken bir, iki, üç... Boyuna başını mesh ediyor. Yüzünü fazla yıkıyor. Namazı kılarken dört rekâtlık namazı beş kılıyor, altı kılıyor. Eklemeler yapıyor yahut eksik yapıyor. Buna bid'at diyorlar.

Din eksiklik, fazlalık kabul etmez. Peygamber SAS nasıl bize teslim etti? O teslim edileni el-hamdü lillâh bugüne kadar getirdik. Bu bid'atların bir itikadda olan kısmı var, bir amelde olan kısmı var, bir de adette olan kısmı var. Adette olanlar Allah'ın izniyle inşâallah mağfur olur. İtikadda olanlar ve amelde olanlar tehlikelidir.

Meselâ, şimdi bu camilerimize halılar sermişizdir. Bu halıların üzerinde namaz kılıyoruz. Üstümüz temiz, başımız temiz, soğuğa karşı korunmamız lazım, temizliğe daha layıktır... Ama Rasûlullah'ın zamanında nasıldı? Toprak zeminde kılıyorlardı.

Bu bid'atlar zâhir olduğu vakitte, gerek evlerimizde, gerek camilerimizde, gerek dinimizde, gerek yemelerimizde, içmelerimizde... Mesela bugün yemekleri masalarda yeriz. Çatalımız vardır, kaşığımız vardır, tabaklarımız vardır. Buna izin vardır ama Peygamber SAS masada yememiş. Çatalla, kaşıkla da yememiş. Mübarek elleriyle yemişler. Allah kusurlarımızı affetsin. Bunların hepsi bid'atı da büyük kısım affolunur inşâallah.

Yalnız bu Hristiyan an'anelerine uyaraktan bazı kimseler sağ eline bıçağı alıyor, sol eline çatalı alıyor. Sağıyla kesiyor, soluyla da yiyor. Gâvur adeti... Müslüman daima sağ eliyle yer. Bu da bid'attır. Hristiyanlardan görenek olarak aldığımız her şeye bid'at deriz.

Bazı kimseler, geçmiş nesillere, bizden evvel geçenlere lânet ediyorlar:

“—Allah belâlarını versin, şöyle yapamadılar, böyle yapamadılar... Şöyle kusurları var, böyle kusurları var!” diyorlar.

Kendi kusurlarını görmüyorlar, bizden evvel geçmiş insanların kusurlarını görerek onlara beddua ediyorlar.

İşin doğrusunu bilen ilim sahiplerinin bunlara karşı çıkmaları gerekir.

“—O evvelkilerin kabahati yok, onlar iyi adamlardı. Kabahat sizde... Yanlış yapıyorsunuz, onlara lânet etmeyin, onlar iyi adamlardı.” diyerek, insanları uyarmağa, doğru yola çekmeğe çalışmaları gerekir.

“Her kim ilmini saklarsa, onlara karşı sessiz kalırsa, sanki Peygamber SAS’e inzal olan kitabı, Kur’an-ı Kerim’i saklamış gibi olur.” diyor. Allah muhafaza...

i. Alimlerin Hakkı Söylenmesi

Deylemî, Muaz ibn-i Cebel RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

إِذَا ظَهَرَتِ الْبِدْعُ فِي أُمَّتِي وَشُتِمَ أَصْحَابِي
فَلْيُظْهِرِ الْعَالِمُ عِلْمَهُ
فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ

(الديلمى عن معاذ)

RE. 54/9 (*İzâ zaherati’l-bidau fî ümmetî, ve şütime ashâbî, felyuzhiru’l-âlimü ilmühû, fein lem yef’al, fealeyhi la’netu’llâhi*)

(*İzâ zaherati’l-bidau fî ümmetî*) “Ümmetim arasında bid’atler zuhur ettiğinde, (ve şütime ashâbî) ve ashabım hakkında kötü sözler söylendiğinde...”

“—Niçin dövüştüler, niçin kavga ettiler?” diyorlar. “Şu haksız, bu haksız...” diyorlar.

(*Felyuzhiru’l-âlimü ilmühû*) “O zaman alim ilmini açığa çıkarırsın!”

¹⁰ Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.321, no:1271; Ebû Hüreyre RA’dan.

İmam Rebi’, *Müsned*, c.I, s.365, no:943; Câbir ibn-i Zeyd RA’dan. *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.352, no:2336.

“—Sizin hakkınız değil bu konuşmalar! Onlar o gün kılıçlarını kana buladıysalar, sen bugün dilini neden günaha buluyorsun?” desin.

(*Fein lem yef'al*) “Eğer böyle yapmazsa, (*fealeyhi la'netu'llàhi*) Allah'ın laneti onun üzerine olsun!”

İctihadda hata da olsa gene sevap var. Bir insan ictihad ederse, gerek hakim olsun, gerek devlet idarecileri olsun. Yanlış karar verirse...

“—Ne yapalım?”

“—Şöyle yapalım.”

Karar, karar... Ama düşündüler, taşındılar, buraya hükmettiler. Ama hüküm yanlış çıktı. Olsun. Yine ecir vardır

Şimdi onlar tabii iki taraf, ikisi de müslüman ama dövüşmüşler. Haklı-haksız... İkisi de kendini haklı göstererekten dövüştü. Bizim oraya karışmaya hakkımız yok!

“—Canım tarih şöyle diyor, böyle diyor.”

Tarihe sen kulak asma. Sen unut o günleri. Hatta hiç hatırına bile getirme, geçmiş gün o. Onları yaymakta ne fayda var sana? Hiçbir fayda yok.

O zaman alim olanlar, ilimlerini ızhar etsinler. Bu işleri yapanlara:

“—Susun ya hu! Bunları körüklemeye ne hakkınız var? Bunlar bin sene evvel olan hadiseler. Bin sene önce olan hadiseleri bugün ne körüklüyorsunuz artık? Halkı ikiye bölüyorsunuz, şöyle yapıyorsunuz, böyle yapıyorsunuz.” demeleri gerekir.

Eğer bu ilmi izhar etmezlerse, Allah'ın laneti onlara olur. Ne kadar acı. Herkesin içinde;

“—Sus be yâhu!” diyebilmeli.

Çünkü bu bin küsür sene evvel olan bir hadisedir. Bugün onların zikrine hiç gerek yok. Fitneden başka bir şey değil. Onların hesabını Allah yapacak. Kim haklı, kim haksız Allah en iyisini bilir.

Allah kusurlarımızı affetsin. Şimdi bu en büyük şey, kendi kusurumuzu görmekten acisiziz. Ta bin sene evvelki hadiselere hüküm veriyoruz. Halbuki tarihlerin hangisine doğru diyebileceğiz? Tarih şunu da yazar, bunu da yazar. Bu başka yazar, öbürü başka yazar. Üç beş tane oku, hepsi ayrı şeyler yazıyor. Hatta ittifak da etseler, hep aynı hadiseye ittifak da etseler, vazifemiz değil. Bin küsür sene evvel olan hadiseleri, bugün körüklemeye hiç birimizin hakkı yok...

j. Müslüman Kardeşini Ziyaret Etmenin Karşılığı

Buhârî, İbn-i Hibbân ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

إِذَا عَادَ الرَّجُلُ أَخَاهُ أَوْ زَارَهُ فِي اللَّهِ

قَالَ اللَّهُ لَهُ طِبْتَ وَطَابَ مَمْشَاكَ

وَتَبَوَّأَتْ مَنْزِلًا فِي الْجَنَّةِ

(خ. حب. هب. عن أبي هريرة)

RE. 54/10 (*Izâ àde'r-raculü ehàhu ev zâre fi'llâhi, kàle'llàhu lehû: Tıbte ve tàbe memşâke ve nebevve'te menzilen fi'l-cenneti.*)

(*Izâ àde'r-raculü ehàhu ev zâre fi'llâhi*) “Adam kardeşine hasta ziyaretinde bulunduğu veya onu sırf Allah rızası için ziyaret ettiğinde...” Maddî bir gayesi yok. Para isteyecek yahut bir şey isteyecek değil. “Allah için şu kardeşimi bir göreyim!” diyerek ziyaretine gidiyor.

(*Kàle'llàhu lehû*) Allah-u Teâlâ o kimse için şöyle buyurur: (*Tıbte*) “Çok güzel bir iş işledin! (*Ve tàbe memşâke*) Gidişin de, attığın adımlar da güzel oldu. (*Ve nebevve'te menzilen fi'l-cenneti*) Bu ziyaretin dolayısıyla cennette kendine bir yer hazırladın.”

Bu kardeş ziyaretine dair çok hadis-i şerifler var. Allah kusurlarımızı affetsin... En çok akraba u taallukatıyla ilgisini kesenler rahmet-i ilahiyeden mahrum olurlar. Hatta bir kavmin

¹¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.3454, no:8517; Buhârî, *Edebü'l- Müfred*, c.I, s.126, no:345; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.228, no:2961; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.493, no:9027; Beyhakî, *Âdâb*, c.I, s.224, no:181; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.4, no:3; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.246, no:708; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.423, no:1451; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l- Esmâ'*, c.IV, s.464, no:1021; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1258; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.47; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVIII, s.371; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XIX, s.388; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-lhvân*, c.I, s.149, no:97; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.99, no:25167; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.355, no:2343.

içerisinde böyle akraba u taallukatıyla ilgisini kesmiş kimse olursa, Allah-u Teâlâ, “O kavme rahmetimi vermem!” diyor. Çok zor.

Kardeşler birbirlerini affetmeli, birbirleriyle güzel güzel geçinmeli. Birbirlerini ziyaret etmeli. Şunun şu kusuru varmış, bunun da bu kusuru varmış diyerekten arayı açmamalı! Kusursuz insan olmaz. Kendi kusurlarımızı düzeltmekten aciziz. Başkasının kusurlarını büyötmeye lüzum yok...

k. Hapşıranın Hamd Etmesi

Taberânî, Hâkim ve Beyhakî, Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan; Ahmed ibn-i Hanbel, Hâkim ve Beyhakî, Sâlim ibn-i Ubeyd RA’dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹²

إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ أَوْ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ فَإِذَا
قَالَ ذَلِكَ فَلْيَقُلْ مَنْ عِنْدَهُ يَرْحَمُكَ اللَّهُ
فَإِذَا قَالَ فَلْ يَقُلْ هُوَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ

(طب . ك . هب . عن ابن مسعود ؛ حم . ك . هب . عن سالم بن عبید الأشجعی)

RE. 54/12 (İzâ atase ehadüküm, felyekul: El-hamdü li’llâhi rabbi’l-âlemîn, ev: El-hamdü li’llâhi alâ külli hâl; feizâ kâle zâlike, felyekul men indehû: Yerhamuke’llâh; feizâ kâle felyekul: Hüve yağfiru’llâhu lenâ ve leküm.)

Aksırıyoruz; bu aksırmak bir nimettir. Onun hikmetini biz anlamayız. Ondan dolayı, (*İzâ atase ehadüküm*) “Sizden biriniz hapşırdığı zaman, (*felyekul*) şöyle desin: (*El-hamdü li’llâhi rabbi’l- âlemîn*) ‘Alemlerin Rabbi olan Allah’a hamd olsun!’ desin.

(*Ev*) Veya şöyle desin: (*El-hamdü li’llâhi alâ külli hâl*) ‘Alemlerin Rabbi olan Allah’a her hal üzere hamd olsun!’ Yani fakirlik, zenginlik, hastalık, sağlık, iyilik, kötülük, bolluk, darlık; her hal üzere Allah’a hamd olsun!”

(*Feizâ kâle zâlike*) “Hapşıran kendisi bu sözü söyledi mi, (*felyekul men indehû*) yanında bulunan öteki müslüman da ona desin ki o zaman...”

Bekleyecek ilk önce, “Hapşırdı, bakalım arkasından ne diyor?” diye... (*El-hamdü li’llâhi rabbi’l-âlemîn*) veya (*El-hamdü li’llâhi alâ külli hâl*) dedi mi hapşıran, o zaman bu yanındaki kişi de, (*Yerhamuke’llâh*) “Allah sana merhamet etsin!” diye dua edecek.

¹² Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.392, no:2664; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.7, no:23904; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.297, no:7696; Taberânî, *Mu’cemü’l- Kebîr*, c.VII, s.58, no:6368; Tahâvî, *Maâniü’l-Âsâr*, c.IV, s.301, no:6513; İbn-i Ebî Şeybe, *Müsned*, c.II, s.244, no:625; Tayâlisî, *Müsned*, c.II, s.528, no:1299; Sâlim ibn-i Ubeyd RA’dan.

Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VI, s.65, no:10052; Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.322, no:934; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VI, s.25, no:5685; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.X, s.162, no:10326; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s.30, no:9346; Tahâvî, *Müşkilü’l-Âsâr*, c.IX, s.1, no:3375; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.120, no:972; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c. VIII, s.501, no:26519; Hz. Ali RA’dan.

(Feizâ kàle felyekul) “Yanıındaki bu sözü söylediği zaman, bu sefer hapşırın cevap olarak: (Hüve yağfiru’llàhu lenâ ve leküm) ‘Allah sizi de, bizi de mağfiret eylesin!’ diyecek.”

Böyle dua etmenin lazım olduğunu Cenab-ı Peygamber bize burada beyan buyurmuş. Allah bunlarla amel etmeyi, cümlemize nasib etsin...

I. Hapşırıp Hamd Edene Melekler Dua Eder

Bu ikinci hadîs-i şerif İbn-i Abbas RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ قَالَتِ
الْمَلَائِكَةُ رَبِّ الْعَالَمِينَ فَإِذَا قَالَ رَبِّ
الْعَالَمِينَ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ رَحِمَكَ اللَّهُ

(طب . عن ابن عباس)

RE. 54/13 (İzâ atase ehadüküm, fekàle: El-hamdü lillâh! Kàleti’l-melâiketü: Rabbi’l-àlemîn; feizâ kàle: Rabbi’l-àlemîn, kàleti’l-melâiketü: Rahimeke’llàhu.)

¹³ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XI, s.453, no:12284; Ziyâü’l-Makdîsî, *el- Ehâdîsü’l-Muhtâre*, c.IV, s.188, no:305; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.111, no:12906; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.160, no:25521; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.361, no:2357.

(*Izâ atase ehadüküm*) “Sizden biriniz hapşıracağı zaman, (*fekàle: El-hamdü li’llâh*) hapşırıp da arkasından (*El-hamdü li’llâh*) deyince, devam etmiyorsa, melekler, (*Rabbi’l-âlemîn*) derler.” Yani (*El-hamdü li’llâh*) deyip kesme, (*Rabbi’l-âlemîn*)’i de ekle!

(*Feizâ kàle rabbi’l-âlemîn*) “Aksıran (*El-hamdü li’llâhi rabbi’l-âlemîn*) derse, (*kàleti’l-melâiketü: Rahimeke’llàhu.*) o zaman melekler ona, hah şimdi oldu gibi, (*Rahimeke’llàh*) ‘Allah sana merhamet etsin, rahmetini ihsan eylesin!’ derler.”

Demek ki (*El-hamdü li’llâh*) demek güzel ama, melekler istiyorlar ki, (*El-hamdü li’llâhi rabbi’l-âlemîn*) densin. Daha güzel olacak. Âlemlerin Rabbi olan Allah’a hamd olsun. Âlemlerin, bütün âlemlerin mâliki, mutasarrıfı, sahibi, besleyicisi, geliştircisi, değiştircisi, nimet vericisi Allah... Onun öyle olduğunu söyleyince, o zaman melekler (*Rahimeke’llàh*) “Allah sana rahmet eylesin!” diye cevap verirler.

m. Hapşırınca Hamd Etmek Şifa Olur

Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

إِذَا عَطَسَ الْعَاطِسُ فَأَبْدَأُوهُ بِالْحَمْدِ فَإِنَّ ذَلِكَ

دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَمِنْ وَجَعِ الْخَاصِرَةِ

(ك. في تاريخه، والديلمي عن ابن عمر)

RE. 55/1 (*İzâ atase'l-âtısu fe'bdeûhü bi'l-hamdi, feinne zâlike devâün min külli dâin, ve min-vecei'l-hâsırati.*)

(*İzâ atase'l-âtısu fe'bdeûhü bi'l-hamdi*)
“Bir kimse aksırdığı zaman, hamd etmezse; hapşırdı, (*El-hamdü li'llâh*) demedi. Siz ona, ondan evvel davranıp (*El-hamdü li'llâh*) deyiverin! Hamd etmenin zamanıydı, sen onu unuttun gibilerden ona (*El-hamdü li'llâh*) deyiverin. Siz böyle başlarsanız; hapşırdı, (*El-hamdü li'llâh*) demeyi unuttu, öyle duruyor. Sen (*El-hamdü li'llâh*) dedin mi, sen kazandın. Birinci, ipi göğüsleyen, yarışı sen kazandın.

“Sen (*El-hamdü li'llâh*) dedin mi, (*feinne zâlike devâün min külli dâin, ve min-vecei'l-hâsırati*) bu (*El-hamdü li'llâh*) demek her hastalığın ve böğür ağrılarının şifasıdır.”

Demek ki, aksıranın hamd etmesi maddî mânevî her hastalığa devâ oluyor.

“—Neden oluyor, bu olur mu acaba?” dersen, Peygamberimiz ne derse biz onu yaparız. Ötesi Allah'a ait bir iş...

Şimdi meselâ okuyoruz: Fatiha şifadır. Namazlarımızda günde kırk defa okuyoruz.

Eğer yüz tane okursan bir hastaya, mutlaka şifa bulması lâzım o hastanın... Ama iki tane engel var. Şifanın olmamasında iki tane mes'ele var. Birisi...

¹⁴ İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.18; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzan*, c.II, s.330, no:1598; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.164, no:25544; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.368, no:2366.

Şimdi hepiniz kabın kalaylandığını bilirsiniz. Kabı kalaylamak için, kalaycı evvela onu bir ovar. Kirini, pasını atar üzerinden, ondan sonra kalayını sürer. Eğer o pisliğin üzerine kalayı sürerse, kalay tutmaz. Dalgalı bir şey olur.

Şimdi iki taraf da günahkâr olursa... Okuyanda da günah var, “Aman bana oku!” diyende de günah var. O zaman hiç fayda etmez. Okuyan iyi ama okutan insan günahkârsa, o pisliğin üzerine kalay tutar mı? Onun için, onun da tevbekâr olması lazım. Günahlardan vazgeçmesi lazım!

n. Üçten Fazla Hapşirmek

Ebû Dâvud, İbnü's-Sünnî ve İbn-i Asâkir, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵

إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيُشِمِّتْهُ جَلِيسُهُ فَإِنَّ

زَادَ عَلَى ثَلَاثٍ فَهُوَ مَرُّ كَوْمٍ

وَلَا يُشِمَّتُ بَعْدَ ثَلَاثٍ

(د. وابن السنی، کر. عن أبي هريرة)

¹⁵ İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.475, no:250; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.275; Mâlik, *Muvatta'* (Rivayet-i Muhammed), c.III, s.458, no:953; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.160, no:25522; *Camiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.362, no:2358.

RE. 55/2 (*İzâ atase ehadüküm fe'l-yüşemithü celîsühû, fein zâde alâ selâsin fehüve mezkûmün, ve lâ yüşemmetü ba'de selâsin.*)

(*İzâ atase ehadüküm fe'l-yüşemithü celîsühû*)
“Sizden biriniz hapşırırsa, tamam, yanında oturan arkadaşı üç defa ona “*Yerhamuke'llah...*” desin, “*El-hamdü lillâh!*” dediği zaman.” İşte buna *teşmîtü'l-âtıs* derler. Hapşırana hayır dua etmek, iyiliğini temenni etmek.

(*Fein zâde alâ selâsin fehüve mezkûmün*)
“Üç defaya kadar bunu yapsın; üçten fazla yaparsa, demek ki adam hasta, nezle, peş peşe hapşuruyor. (*Ve lâ yüşemmetü ba'de selâsin*) O zaman üçten sonra artık söylemeye lüzum yok!” demiş Peygamber Efendimiz.

Allah kusurlarımızı affetsin...

o. Ümmetim Dünyayı Gözünde Büyütürse...

Ebû Hüreyre RA'dan. Bu günkü dersimizin son hadîs-i şerifi. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶

إِذَا عَظَّمَتْ أُمَّتِي الدُّنْيَا نَزَعَتْ مِنْهَا هَيْئَةً
الْإِسْلَامِ وَإِذَا تَرَكَتِ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ
وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ حُرِمَتْ بَرَكَاتُ الْوَحْيِ
وَإِذَا تَسَابَّتْ أُمَّتِي سَقَطَتْ مِنْ عَيْنِ اللَّهِ

(الحكيم عن أبي هريرة)

RE. 55/3 (*İzâ azzamet ümmetî ed-dünya, nüziat minhâ heybetü'l-islâm; ve izâ tereketi'l-emre bi'l-ma'rûfi ve'n-nehye anil-münkeri, hurrimet bereketü'l-vahyi; ve izâ tesâbbet ümmetî, sekatat min ayni'llâhi.*)

(*İzâ azzamet ümmetî ed-dünyâ*) “Benim ümmetim yani Ümmet-i Muhammed, dünyayı gözünde büyüttü mü; dünyaya tâzim etti, ehemmiyet verdi mi; (*nüziat minhâ hey'etü'l-islâm*) İslâm'ın hey'eti ondan çekilip alınır. İslâm'ın o insana verdiği heybet ve vakar Allah tarafından onun üzerinden çekilir, alınır.”

Senin vazifen Allah'a kulluk etmek... Sen bu dünyaya bu paraları toplamak için gelmedin ki... Sana Allah-u Teâlâ karnını doyuracak kadar rızkını verir. Ondan sonra, senin Allah'a kulluk etmen lazım!

“—Sabahleyin kalkamıyorum...”

Çünkü uyumadın ki, gece sabahlara kadar oturdun, çalıştın, yoruldun. Kalkamazsın elbette.

“—Namaz vakti geldi, işimi bırakamıyorum!”

Olmaz...

“—Yatsıya, yorgunum, kıyımdayacak halim yok.”

¹⁶ Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdîrül-Usül*, c.II, s.270; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.183, no:6070; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.368, no:2368.

Olmaz... biz Allah'a kulluk için yaratılmışız. Karnımız da aç olsa, gene o kulluğumuzu yapmakla mükellefiz, başka çaremiz yok. Halbuki böyle dünyaya tapmaya başladığımız vakitte... Yani tapmaktır, dünyaya tapmaya başladığımız vakitte, insanlardan hey'et-i İslamiye, heybet-i İslamiye kaldırılır.

(*Ve izâ tereketi'l-emre bi'l-ma'rûfi ve'n-nehye ani'l-münkeri*)

“Ümmetim emr-i ma'rufu nehy-i münkeri terk ederse...”

Kimse kimseye artık niçin bunu yap, bunu yapma demiyor. Herkes, “Her koyun kendi bacağından asılacak, bana ne?” diyor. Ne çocuğuna söz geçirebiliyor, ne ailesine söz geçirebiliyor, ne konu-komşusuna karşı bir şey diyebiliyor.

Bu “Her koyun kendi bacağından asılır.” sözü nedir bilir misiniz? Koyunu as bacağından, yarın başlar kokmaya... Ertesi gün daha kokar, ertesi gün daha kokar. Orada durmanın imkânı bile olmaz artık. Koyunu kendi bacağından astık ama herkes rahatsız şimdi. Niçin? Kokusundan durulmuyor ki. İşten bundan dolayı emr-i bi'l-ma'ruf, nehy-i ani'l-münker mutlaka lazım.

Yukarıda, “Şu vakit geldiği zaman artık *emr-i bi'l-ma'ruf nehy-i ani'l-münker* yapma!” dedi ama, gene insanın içi razı olmaz. Evlâdın, komşun, dostun, ahbabın. Şimdi sen cennete gidiyorsun da onlar cehennemde yansın; insanın canı nasıl razı olur?

İnsan da emr-i bi'l-ma'ruf, nehy-i ani'l-münkeri bıraktı mıydı, (*hurrimet bereketü'l-vahyi*) vahyin bereketinden mahrum olurlar. Kur'ân-ı Kerîm'in üzerlerine inmesinden hâsıl olan bereketten, Kur'an-ı Kerîm'in bereketinden mahrum kalırlar.

Yani Kur'an'ı okurlar ama Kuran'ın mânâlarına nüfuz edemezler, anlayamazlar. Arap da olsa anlayamaz, Türk de olsa anlayamaz. Çünkü göz nasıl kapandığı vakitte göremiyorsa, gönül de kapandığı vakitte bir şey idrak edemez.

Üçüncüsü: (*Ve izâ tesâbbet ümmetî*) “Ümmetim birbirlerine sövmeye, sövüşmeye başlarsa... Birbirlerinin aleyhinde kötü sözler söylerse; (*sekatat min aynı'llâh*) Allah'ın gözünden düşerler.”

Bu karşılıklı sövüşme, insanı halk arasında gözden düşürür. Çünkü sövme, kibrin başlangıcıdır. Halkı küçük görürler, haset ederler ve dünyada daha güzel görünme yarışına girerler ki, bu da onları Allah'ın gözünden düşürür. Allah'ın hıfz u himâyesinden çıkarlar. O zaman belâdan belâya düşerler. En büyük belâ da dinin elden gitmesidir.

Ne kadar acıdır bu... Kişi kendi kusurunu görmüyor da başkalarının kusurlarıyla meşgul oluyor. Bu caiz olmayan bir şey.

p. İlmîyle Amil Olmayan Alim

İbn-i Kâni', Süleyk el-Gatfânî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷

إِذَا عَلَّمَ الْعَالِمُ فَلَمْ يَعْمَلْ كَانَ كَالْمِصْبَاحِ

يُضِيءُ لِلنَّاسِ وَيُحْرِقُ نَفْسَهُ

RE. 55/4 (*İzâ alleme'l-àlimü felem ya'mel, kâne ke'l-misbâhi, yudîu li'n-nâsi, ve yuhriku nefsehû.*)

(*İzâ alleme'l-àlimü*) “Alim, ta’lim ediyor: ‘Din böyledir, iman böyledir, namaz böyledir, oruç böyledir, iyilik böyledir.’ diye anlatıyor, öğretiyor bildiklerini... (*Felem ya'mel*) Ama kendisi yapmıyor.” Namaz kılın diyor, kendisi kılmıyor. Oruç tutun diyor, kendisi tutmuyor. Bu neye benzer?

(*Kâne ke'l-misbâhi*) “O alim muma benzer. (*Yudîu li'n-nâsi*) Yanar, ışık verir etrafına, ortalığı aydınlatır ama, (*ve yuhriku nefsehû*) kendisini yakar.” Kendi söylüyor, fakat tatbik etmiyor. İşte onun hali tıpkı bu muma benzer. Yanar, biter, gider.

r. Yaptığınız İş Güzel Yapın!

İbn-i Saad, Atà Rh.A’ten rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹⁸

إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلًا فَلْيَتَّقِنَهُ فَإِنَّهُ مِمَّا

¹⁸ İbn-i Kâni’, *Mu’cemü’s-Sahâbe*, c.III, s.19, no:606; Süleyk el-Gatfânî RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.186, no:28974; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.369, no:2369.

يُسَلَّى بِنَفْسِ الْمُصَابِ

(ابن سعد عن عطاء مرسلًا)

RE. 54/5 (*Izâ amile ehadüküm amelen, felyütkınhu, feinnehû mimmâ yüsellî bi-nefsi'l-musâbi*)

(*Izâ amile ehadüküm amelen*) “Sizden biriniz bir iş yaptığı zaman...” Herhangi bir iş, yani dünyevî iş... (*Felyütkınhu*) “Onu güzel yapsın! Özene bezene, tam, düşünce taşına, ustaca, usûlüne uygunca, güzel bir şekilde yapmaya gayret etsin.”

(*Feinnehû mimmâ yüsellî bi-nefsi'l-musâbi*) “İnsan bir belâyâ isabet ederse, uğrarsa, bir musibete dûçar olursa güzel yapması ona teselli de verir.”

Cenab-ı Peygamber'in mahdumlarından, İbrahim Rh.A ahirete göçtü. Mezarı kazıldı, defnolunacak. Toprağın altını oyuyorlar, [lahit yapıyorlar], cenazeyi oraya koyuyorlar. Önüne de duvar örüp, üstü kapanmış oluyor.

Onun duvarını iyi örmemiş adam. Yahut bir rivayete göre, çukuru iyi kazmamış, derin kazmamış. “Mezar çukuru hiç olmazsa göğse kadar kazılmalı!” derler. Ki hayvan eşip de çıkaramasın onu. Ama şimdi diyeceksin ki:

“—Biz mermer koyuyoruz, hayvan çıkaramaz, eşemez.”

¹⁸ İbn-i Sa'd, *Tabakât*, c.I, s.142; Atâ' Rh.A'ten.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.369, no:2371.

Ne olursa olsun. O zaman, yaptığınız işi iyi yapınız. Ölüyü gömdüğünüz o mezar da olsa, onu da iyi yapınız, sağlam ve muhkem yapınız.

s. Kötülükten Sonra Bir İyilik İşle!

İbnü'n-Neccâr Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:¹⁹

إِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً فَأَعْمَلْ بِجَنْبِهَا حَسَنَةً
السِّرِّ بِالسِّرِّ وَالْعَلَانِيَةَ بِالْعَلَانِيَةِ

(ابن النجار عن معاذ)

RE. 55/6 (*İzâ amilte seyyieten fa'mel bi-cenbihâ haseneten; es-sirra bi's-sırri, ve'l-alâniyete bi'l-alâniyeti*)

(*İzâ amilte seyyieten*) “Ey müslüman, eğer bir kötülük, bir günah, kötü bir iş, nâhoş bir şey işlediysen...”

Müslüman, yapmaması lâzımdı, bir kötülük işledi. Ne olacak? (*Fa'mel bi-cenbihâ haseneten*) “Hemen onun yanında bir iyilik işle!” diyor Peygamber Efendimiz.

(*Es-sirra bi's-sırri*) “Gizli bir kötülük işlemişsen, gizli bir iyilik işle! (*Ve'l-alâniyete bi'l-alâniyeti*) Âşikâre bir kötülük işlemişsen âşikâre bir iyilik işle!”

¹⁹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.175, no:374; Hennâd, *Zühd*, c.II, s.520, no:1072; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.784, no:43099; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.371, no:2376.

Beşeriyet iktizası, hiç hatasız insan olmaz. Bir kusur yaptık. Anladık ki kabahat yaptık. Derhal arkasından bir iyilik yapalım!

“–İyilik yapacak gücümüz yok...”

Hemen abdest al, iki rekât namaz kıl. En kolayı... İki rekât namaz kıl, dört kıl, sekiz kıl... Bir iyilik yap. Para ver, fukarayı sevindir, gücün yettiği bir şeyi yap... Açıkta yaptıysan, açık olarak yap! Kapalı olarak yaptıysan, kapalı olarak yap!

Ş. Günahın Peşinden Hemen Tevbe Et!

Ahmed ibn-i Hanbel, Atâ' ibn-i Yesâr Rh.A'ten rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰

إِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً فَأَحْدِثْ عِنْدَهَا تَوْبَةً
السِّرَّ بِالسِّرِّ وَالْعَلَانِيَةَ بِالْعَلَانِيَةِ

(حم. فى الزهد عن عطاء بن يسار مرسلًا)

RE. 55/7 (*İzâ amilte seyyieten, feahdis indehâ tevbeten; es-sirra bi's-sırri, ve'l-alâniyete bi'l-alâniyeti.*)

(*İzâ amilte seyyieten*) “Bir kötülük işlediğin zaman, (*feahdis indehâ tevbeten*) hemen onun arkasından bir tevbe ortaya koy!” Bir dönüş,

²⁰ Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.26; Atâ' ibn-i Yesar Rh.A'ten. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.209, no:10180; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c. III, s.370, no:2375.

o kötülükten bir vazgeçiş, onu silecek bir tevbe ortaya koy! (*Es-sirra bi's-sirri*) Gizli ise gizli, (*ve'l-alâniyete bi'l-alâniyeti*) âşikâre ise âşikâre...”

Bir günah işlediğin zaman, derhal arkasından tevbe et! Çünkü günah meleği altı saate kadar yazmamakla memur. İyilik olunca, sevap meleği hemen yazar. Günah olunca, sağdaki melek diyor ki soldakine:

“—Dur, acele etme, belki tövbekâr olacaktır.”

Bak, Cenab-ı Hakkı ne kadar merhametli! Bazı rivayetlerde üç saat, bazı rivayetlerde altı saat kadar yazılmıyor.

O zaman sen hatanı anladın mıydı, hemen tevbe et, yazılmasın defterine... Yazıldıysa da silinsin.

t. Hilâlin Gözlenmesi

Hâkim ve Hatîb-i Bağdâdî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹

إِذَا غَابَ الْهَلَالُ قَبْلَ الشَّفَقِ فَهُوَ لِلَّيْلَةِ

وَإِذَا غَابَ بَعْدَ الشَّفَقِ فَهُوَ لِللَّيْلَتَيْنِ

(ك. فى تاريخه ، خط . عن ابن عمر)

²¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.322, no:1277; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd- Duafâ*, c.III, s.155; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.254; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.123, no:3561; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.V, s.15, no:55; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

RE. 55/8 (*İzâ gâbe'l-hilâlu kable's-şafaki, fehüve li-leyletin; ve izâ gâbe ba'de's-şafaki, fehüve li-leyleteyni.*)

(*İzâ gâbe'l-hilâlu kable's-şafaki*) “Eğer hilâl kırmızılıktan evvel batarsa, (*fehüve li-leyletin*) ayın ilk gecesi demektir. (*Ve izâ gâbe ba'de's-şafaki*) Eğer hilâl kırmızılık kaybolduktan sonra, epeyce gökyüzünde durup da ondan sonra batarsa, (*fehüve li-leyleteyni*) o zaman ayın ikinci gecesi demektir.”

Bu da bir mes'eledir. Biz Ay'ı her zaman göremiyoruz. Bâhusus kış aylarında, Ay'ın doğduğunu, battığını fark edemiyoruz. Bulutlu memleket, açık hava çok değil... Belki yaza geldiği vakitte, Ramazanlar'da falan ayı gördüğümüz vakitte eğer o Ay batarken kırmızılıktan evvel battıysa, şafaktan evvel battıysa, o ilk gündür ayın. Eğer şafaktan sonra battıysa Ay, o ikinci günün ayıdır artık.

u. Sinirlenen Kimse Ayakta İse Otursun!

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud ve İbn-i Hibbân Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²

إِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ قَائِمٌ فَلْيَجْلِسْ فَإِنَّ
ذَهَبَ عَنْهُ الْغَضَبُ وَإِلَّا فَلْيَضْطَجِعْ

(حم . د . حب . عن أبي ذر)

RE. 55/11 (*İzâ gadibe ehadüküm, ve hüve kâimun, felyeclis, feizâ zehebe anhu'l-gadabu, ve illâ felyadtaci'*)

“Sizden biriniz sinirlendiği, gazaplandığı, kızdığı zaman, (ve hüve kàimün) ayaktaysa, (felyeclis) otursun!” Sinirlendi, gazaplandı, ne yapacak? “Otursun!” diyor Peygamber Efendimiz.

(Feizâ zehebe anhu’l-gadabu) “Kızgınlığı oturduğu zaman geçiyorsa, geçmişse tamam, iyi...” Çünkü ayakta iken belki fevrî bazı şeyler yapabilirdi. Oturdu, durumu değiştirdi, biraz sakinleştirdi. Tamam, kızgınlığı geçerse geçer.

(Ve illâ) “Kızgınlığı yine geçmedi. Yine burnundan soluyor, yine bir şeyler yapacak, tehlike var...” O zaman diyor ki: (Felyadtaci’)”Biraz yaslansın!”

Beşeriyet iktizası, kızdığık. Kızdığımız vakitte, ayakta kızdığıysan derhal otur. Oturunca gadap gider. İnat edip ayakta durursan, o felâketler getirir.

Oturunca kızgınlığı gitmediyse, yatıversin!

ü. Namazın Sonunda Okunacak Dua

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, İbn-i Mâce, Neseî ve İbn-i Hibbân, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

²² Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.402, no:4151; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.152, no:21+386; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.136, no:12995; Mizzî, *Tehzîbü’l-Kemâl*, c.XXXIII, s.235; Ebû Zerri’l-Gıfârî RA’dan

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.519, no:7696; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.III, s.374, no:2386.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³

إِذَا فَرَغَ أَحَدُكُمْ مِنَ التَّشَهُّدِ الْأَخِيرِ فَلْيَتَعَوّذْ

بِاللّهِ مِنْ أَرْبَعٍ يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ

مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ شَرِّ

فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ

(حم.م.د.ه.ن.حب.عن أبي هريرة)

RE. 55/13 (*İzâ ferağâ ehadüküm mine't-teşehhüdi'l-ahîri, felyeteavvez bi'llâhi min erbain, yekülû: Allâhümme innê eüzü bike min azâbi cehenneme, ve min azâbi'l-kabri, ve min fitneti'l-mahyâ ve'l-memâti, ve min şerri fitneti'l-mesîhi'd-deccâl.*)

(*İzâ ferağâ ehadüküm mine't-teşehhüdi'l-ahîri*) “Sizden biriniz namazın sonunda, ikinci oturuşun arkasından onu da bitirince, (*felyeteavvez bi'llâhi min erbain*) dört şeyden Allah'a sığınsın!”

²³ Müslim, *Sahîh*, c.III, s.248, no:926; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.165, no:833; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.157, no:899; Neseî, *Sünen*, c.V, s.97, no:1293; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.357, no:1344; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.298, no:1967; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.515, no:6133; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.547, no:2043; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.295; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.79; Ebû Hüreyre RA'dan.

Namazda iki teŝehhüd var: Bir, ikinci rekâтта oturmak. İki, dördüncü rekâтта oturmak. Veya akŝam namazında üçüncü rekâttan sonra oturmak. İlk oturuŝa (*et-teşehhüdi'l-evvel*) “ilk oturuŝ” derler. İkincisine (*et-teşehhüdi'l-ahîr*) “sonraki oturuŝ” derler. İkinci oturuŝtan sonra dört şeyden Allah’a sığınacak.

(*Yekülû*) Diyecek ki: (*Allâhümme innî eûzü bike*) “Yâ Rabbi! Ben sana sığınıyorum.”

Neden?

1. (*Min azâbi cehennem*) “Yâ Rabbi! Cehennemden azabından sana sığınıyorum. Beni cehennemde azaplandırma yâ Rabbi!” diye cehennemden Allah’a sığınacak, bir.

2. (*Ve min azâbi'l-kabri*) “Kabirde azap görmekten de sana sığınırım yâ Rabbi!”

3. (*Ve min fitneti'l-mahyâ ve'l-memâti*) “Hayatın ve ölümün fitnelerinden sana sığınırım.”

4. (*Ve min şerri fitneti'l-mesîhi'd-deccâl*) “Bir de, Mesîhi'd- deccâl'in fitnesinden sana sığınırım yâ Rabbi!” desin, diyor Peygamber Efendimiz.

Bu duayı okusun *Ettahiyatü*'den sonra. Salevattan evvel de olur, salevattan sonra da olur. Nasıl salevattan sonra *Rabbenâ âtinâ fi'd-dünya* diye okuyoruz ya, başka dualar da okuyoruz ya. O duaların yerine bu duayı da Cenab-ı Peygamber okumamızı tavsiye ediyor.

Geçen sefer bana bir kitap verdiler Medine-i Münevvere’de. Deccal hakkında, Deccal’in tarifi hakkında bir kitap. Büyükçe, iki parmaktan kalın, üç parmak. O kitabın şöyle biraz başını okudum da başında, sekizinci sayfasında zannederim, Pakistan’da yazılmış bu kitap, Pakistanlılar yazmış. Sebebi de, Ahmediye denilen bir mezheb var ya; oradaki İngilizler’in yardımıyla adamın birisini kandırmışlar, “İsa benim!” diye çıkmış adam ortaya. “Hani öldüydü ya, şimdi ben geldim. O ölen İsa’nın yerine ben geldim!” diyerekten. Bazı hünerler de göstermiş, açık gözlülük yapmış. Derken başına bir sürü insanı toplamış, Ahmediye mezhebini kurmuş. İngilizlerin de himayesinde. Pakistanlılar da tabii buna çare bulamamışlar, kuvvetleri yok, bir şey yapamamışlar. Kalemleri ellerine almışlar, bildiklerini yazmaya başlamışlar. Deccal nasıl olur, İsa AS nasıl olur. Bu kitabı yazmışlar. Bu kitabı yazanın oğlu namaz kılıyor. Namaz kılmış, babası sormuş namazı bitirdikten sonra:

“—Oğlum, bu duayı okudun mu?” demiş.

“—Okumadım baba!” demiş.

“—Öyleyse namazı yeniden kıl!” demiş.

Onların mezhebinde, bu duayı okumak vacibmiş:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ
عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ
وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ

(Allâhümme innî eûzü bike min azâbi cehenneme, ve min azâbi'l-kabri, ve min fitneti'l-mahyâ ve'l-memâti, ve min şerri fitneti'l-mesîhi'd-deccâl.)

Duaya her zaman muhtacız. Duaları Allah-u Teâlâ kabul eder. Bizim ne kadar kusurumuz da olsa, kabahatli de olsak dualarımızı reddetmez, istediğimizi verir. Bazısını erken verir, bazısını da geç verir. Onun da hikmetleri vardır. Bazen vermeyip de ahirete bıraktıkları da vardır ama ekseriyetle muradlarımızı verir.

Binâen aleyh burada da Cenab-ı Hakk'a sığıyoruz: Ya Rabbi! Sen bizi şu cehennem azabından koru. En büyük felaket, gâvurluktur. Gâvurluk yollarına dalmaktır. Allah muhafaza etsin...

İkincisi: Kabir azabıdır. Kabir azabı muhakkak hepimiz için bir felâkettir.

“—Canımız çıktı, artık parçalasalar da kesseler de kimin umurunda artık, bitti hayat...”

Deme öyle! Hayat bakidir fakat kudret yok elimizde. Burada dağılmışız, toz toprak olmuşuz, ne olursak olalım; o hayat zerremizde de bakidir. Şimdi nasıl şu ufacık zerrede bir hayat var. Orada da o zerrellerimizde hep hayat vardır. Hissiz değildir.

Binâen aleyh o kabrin bizi sıkışı, bize azap edişi... Çeşitli azaplar vardır. Allah muhafaza etsin... Mesela uykuda yatarız, yatağımızdayken bazen korkarız. Döven yoktur bizi, silah çeken yoktur, bıçak çeken yoktur. Ama bir korku oluşur üzerimizde, titreyerek kalkarız.

“—Yâhu çok korktum be! İyi ki uyanabildim, uyanmasaydım felaketti.”

Kovalar birisi meselâ, kaçarsın, saklanacak yer bulamazsın filan derken. Adam yetişiyor falan derken bir korku...

“—Yataktasın yâhu, nereden geldi bu korku sana? Yatakta yatıyorsun, kovalayan movalayan yok. Ama bu korku seni nereden buldu?”

İşte mezarda da bu felaket nereden gelecektse gelecek, Allah muhafaza etsin... Onun için sığınmak mecburiyetindeyiz:

“—Bizi cehennemden azabından, kabrin azabından bizi koru ya rabbi! Hayat ve memâtın fitnelerinden koru...”

Gerek şu varlığımızda, gerek ahirete göçtükten sonra çok fitneler var. İşte bak bugünün fitneleri, evvelki fitneler, bundan sonra olacak fitneler. Aklımız ermez, bu fitnelere kapılmak, karışmak büyük felâketler doğurur insanda... Bunlardan da Allah korusun bizi...

Onun için yalvaracağız ki:

“—Yâ Rabbi! Bu fitnelerden bizi hayatımızda da koru, hayattan sonraki ahiret alemimizde de koru...”

Daha?

“—Mesîhi'd-Deccal'in fitnesinden de koru yâ Rabbi!”

Mesîhi'd-Deccal, dolaşır her tarafta... İsa AS'a da mesih derler. Deccal, insan, fakat sahtekâr bir insan. Mesela kalp para var ya;

kuyumcu becerikli adam, bakır parayı altın suyuna bulaştırıyor, altın gibi yapmış bakırı... Sana diyor ki:

“—Şu sıkıntım var, bu sıkıntım var, bu beşibirliği beş yüze vereceğim!” diyor.

Bir beşibirlik bin lira mesela, bakıyorsun güzel de bir beşi birlik. Kulplu, mulplu. Zinciri de var. “Her zaman ele geçmez!” diye alıyorsun.

Daha sonra paraya çevirmek icab ediyor. Alıyorsun, kuyumcuya götürüyorsun:

“—Al bunu, çöpe at, bakır bu!” diyor,

İşte bu bakır gibi bir insan, içinde iman yok... Tatlı sözleriyle, güzel hadiselerle bizi kandırıyor. Onun arkasına biz de takılıyoruz. İşte bu Deccal kalp paradır yani. Onun arkasına takılan aptallara da şaşmaktan başka çare yok.

Dün Sultanahmet Camisi dolmuş ya... Birisi naklediyor: Adam ağzında sigarayla geziyormuş. Birisi demiş ki:

“—Ayıp değil mi yâhu? Cami burası. Bak bu kadar insan dolmuş buraya, namaz kılıyor. Camide böyle sigara olur mu elinde?”

“—Bir sen müslüman değilsin ya, biz de müslümanız!” demiş.

Canım, müslümansın anladık ama adab-ı İslâmiyyeye de riayet lâzım değil mi? O kadar insanın içerisinde sen nasıl oluyor da sigara içiyorsun, patlamadın ya!

Allah hepimizi kurtarsın onun derdinden... İçki nasıl berbat bir şeyse, sigara da öyle berbattır.

Dün bir doktor vardı yanımızda da, sigara hakkında konuşuyorduk. Dedi ki:

“—Sigaranın içerisindeki nikotin, eğer alınıp da bir adama aşılırsa, derhal öldürür!” dedi.

Şimdi halbuki biz -yirmi tane değil mi bir pakette— yirmi sigarayı birbiri üzerine içsek bize mutlaka sarhoşluk verir. Bir şeyin çoğu insanı sarhoş ediyor, azı da haramdır. Halbuki sigara aleyhinde çok kitaplar yazılmış. Kimisi haramdır demiş, kimisi yok neden haram olsun demiş. Neden haram olsun diyenleri aklı ermemiş. Niçin? Bunun çoğu nasıl olsa seni sarhoş ediyor. Çoğu sarhoş eden şeyin azı da haramdır:²⁴

مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ

(حم. د. ت. ح. ب. عن جابر؛ حم. ن. ه. عن ابن عمرو)

(*Mâ eskere kesîruhû, fekalîluhû harâmün*)
“Bir maddenin çoğu sarhoş ediyorsa, azı da haramdır.”

Evet, bir kadeh rakı bir şey yapmaz içen adamlara. Ama onun çoğu nasıl seni sarhoş ediyorsa, azı da haramdır, damlası da haramdır. Bu hususta çok şeyler söylenmiştir.

Onun için bu bir fitnedir, dünyaya yayılmış... Birkaç yüz senelik bir hadise. Ondan evvel olmayan bir şey... İşte bu da bir bid’attır yani. İslâmiyet’te olmayan bir şeydir.

²⁴ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.352, no:3681; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.292, no:1865; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1125, no:3393; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.6, no:5576; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.296, no:17167; Tahavî, *Şerhü'l-Maânî*, c.IV, s.217, no:5976; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'l-Müskir*; c.I, s.60, n:21; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VIII, s.377, no:1751; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.330; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.300, no:5607; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1125, no:3394; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.167, no:6558; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.254, no:43; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.296, no:17168; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.216, no:5117; Tahavî, *Şerhü'l-Maânî*, c.IV, s.217, no:5974; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.52, no:111; Cürcânî, *Târih-i Cürcan*, c.I, s.327; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.160; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1124, no:3392; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.91, no:5648; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.262, no:83; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.197, no:626; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'l-Müskir*; c.I, s.59, n:18; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.292, no:730; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.53; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.397; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.112, no:12120; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.50, no:3966; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'l-Müskir*; c.I, s.61, n:23; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.466, no:5748; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.254, no:44; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.205, no:4149; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîâb*, c.I, s.135; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.332; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.233, no:783; Huvât ibn-i Cübeyr RA'dan.

Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.250, no:21; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.43; Hz. Ali RA'dan.

Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.250, no:22; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.297; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.420; Hz. Aîşe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.139, no:4880; Zeyd ibn-i Sâbit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.344, no:13154; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.84, no:8109, 8110; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.408, no:19752.

O zamanda olmayan bazı faydalı şeyleri bugün içiyoruz, meselâ çay gibi... Ama faydalı şey onlar. Gıdamız olarak içiyoruz. Ama bu sigara, bugün Avrupa'da da üzerinde yazılıymış, "Sıhhate zararlıdır, içmeyin!" diyerekten. Bugün herkes içiyor, ne yapacaksınız...

Bu da dünyanın fitnesi. Allah cümlemizi korusun...

v. Şam Ahalisi Bozulunca

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Ebî Şeybe, Tirmizî, Taberânî ve İbn-i Hibbân, Muaviye ibn-i Kurre'den rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:²⁵

إِذَا فَسَدَ أَهْلُ الشَّامِ فَلَا خَيْرَ فِيكُمْ وَلَا تَزَالُ
طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي مَنْصُورِينَ لَا يَضُرُّهُمْ
مَنْ خَذَلَهُمْ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ

(حم . ش . ت . حسن صحيح ، طب . حب . عن معاوية بن قررة عن أبيه)

RE. 55/15 (*İzâ fesede ehli's-şâmi, felâ hayra fîküm; ve lâ tezâlû tâifetün min ümmetî mansûrîne, lâ yedurruhum men hazelehum, hattâ tekûme's-sâatü.*)

²⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.436, no:15634; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.145, no:1076; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.I, s.305; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.910; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.XVI, s.292, no:9302; Muaviye ibn-i Kurre, babasından.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.381, no:2404.

Şimdi ehl-i Şam muhterem insanlardır. (*İzâ fesede ehlü'ş-şâm*) “Şam ahâlisi bozuldu mu, ahlâksızlık artık orada yayıldı mı; (*felâ hayra fîküm*) artık sizde hiçbir hayır kalmamıştır.”

Bununla beraber, (*Ve lâ tezâlû tâifetün min ümmetî mansûrîne*) “Benim ümmetimin içerisinde bir taife vardır ki, onlar Allah’ın nusretine, yardımına mazhar olarak mevcut olacaklar. Onlar haktan dönmezler. Hak üzerine daima cihaddadırlar. (*Lâ yedurruhum men hazelehüm*) Onlara yardım etmeyen, onları yardımsız bırakanlar onlara bir zarar veremeyecekler. (*Hattâ tekûme’s-sâatü*) Kıyamet kopuncaya kadar böyle bir grup insan mevcut olacak.”

Kıyamete kadar bu ehl-i hak, el-hamdü lillâh içimizde bulunacak. Ne kadar fitneler olursa olsun, bir grup müslüman çıkacak, “Müslümanlık budur!” diyecek, bu hususta canını da feda edecek, malını da feda edecek, korkmayacak, hak üzerine cihadda daim olacak. İslâm üzerinde duracaklar. Kim ne derse desin. İslamiyet’ten vaz geçmeyecekler.

Allah cümlemizi affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Hak üzerinde durup, hak üzerinde ahirete göçen kullarından etsin cümlemizi...

Demin birisi söyledi de, ben de size nakledeceğim:

“–Yarın huzur-u Rabbü’l-àlemîne vardığımız vakitte, hepimiz sorguya çekilecek miyiz? Hesap var mı?”

“–Evet var...”

Bize Cenab-ı Hak derse ki:

“–Ey kullarım! Siz niçin hakkın destekçisi olmadınız da, hak düşmanlarının destekçisi oldunuz derse ne cevap vereceğiz?”

E orada paralar var, menfaatler var. O paralar ve menfaatler dolayısıyla, o haksızları haklı göstermeye çalışırsak, onu da Hakk’a yutturamayız ya... Allah yutar mı öyle şeyi?

Allah cümlemizi affetsin... Tevfikat-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Hak üzerinde yaşayıp, hak üzerinde ahirete göçen sevgili kullarının arasına bizleri de kabul etsin...

y. İlim İslâm’ın Hayatıdır.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶

الْعِلْمُ حَيَاةُ الْإِسْلَامِ

(أبو الشيخ عن ابن عباس)

(*El-ilmü hayâtü’l-islâm.*) “İlim İslâm’ın hayatıdır.”

²⁶ *Kenzü’l-Ummâl*, c.X, s.324, no:28944; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XIV, s.361, no:14492; RE. 223/20.

İslam'ın hayatı, ilim üzerinedir. İlim bâkî oldukça, İslâm bâkîdir. İlim gitti miydi, İslâm da gitti demektir. Buna dikkat etmenizi rica edeceğim!

Bugünkü gördüğünüz bütün fırtınalar hep bilgisizliğin neticesidir. Ama çok doktorumuz var, mühendisimiz var, çok kimyagerimiz var, çok şuyumuz var, çok buyumuz var... Bunlar başka, bunlar dünya işi, bunlar dünyaya müteallik. Dini bilmek lâzım!

Bütün vukuatlar, dini bilmemekten... Bir müslüman kızı, karısı nasıl soyunur; bilemem... Bunun için ya imansız olmak lazım, yahut bilgisiz olmak lazım! Bu soyunma, bilgisizliğin neticesidir. Bilgisi olan insan, “Bugün varsam, yarın yokum. Bu mülkün sahibi var, Allah-u Teâlâ Hazretleri... Bize peygamber göndermiş, bir de kitap göndermiş. Bize böyle emirler vermiştir. Bu emirleri tutmak bizim vazifemizdir.” diye düşünür.

Bir müslüman Allah'ı nasıl bilir?

Yahudi de Allah diyor. Yahudinin Allah demesi para eder mi? Nasrani de Allah diyor, para etmez... Allah'ı Müslümanın bildiği gibi bilmek lazım!

O müslümanın bildiği Allah ki; görür, duyar, bilir, işitir, her şeye gücü yeter. Evveli, ahiri olmayan, bütün varlıkların sahibi olan Allah'tır. Dünyanın da sahibi odur, ahiretin de sahibi odur. Bütün yaşayışlarımız, onun varlığına bağlıdır. O hayyü'l- kaysüm'dur.

Binâen aleyh, ilim muhakkak lazımdır. İlim bitti miydi, iman bitti demektir. İlim bitti mi, İslâm da bitti demektir. Onun için ilme ve İslâm'a son derece gayret etmek lazım! Mutlaka her evin içerisinden hiç olmazsa bir kişi dînî ilim sahibi olmalıdır. Anasına da, babasına da, komşusuna da, ahbabına da dinini öğretecek bir adam muhakkak lazım!

Herkes dünyaya dalar, dünya adamı olursa, bize dini kim öğretecek? E biz kendimiz okuyamıyoruz, yapamıyoruz. Şuyumuz var, buyumuz var ama hiç olmazsa okumak isteyeniyi okutmak da vazifemiz değil mi? İlim talebelerini okutmak üstüne gayret etmek vazifemiz değil mi?

Şimdi şu kâğıdı bana verdiler dışarıda. Dediler ki:

“—Biz Beşiktaş'ta Kur'an Kursu'nda iki yüz elli tane kız çocuğunu yatılı olarak okutacağız. Yemesi de, içmesi de bize ait... Bunun için sizden yardım istemeye geldik.” dediler.

Şimdi tabii bizim kızlarımızın hali de mâlum. Bu dinini öğrenecek ama anası öğretecek. Ana bozuk olunca, çocuk ne yapsın? Bu da anasının arkasından gidecek. Ana soyunmuş, kız da soyunacak tabiatıyla...

Ama ana dinini bilirse;

“—A kızım, bak günahdır, böyle olmaz! Sen de ört başını bakayım şöyle güzelce...” der, küçük yaştan itibaren güzelce öğretir.

Onun için bu kız çocuklarının dinini bilmesi, öğrenmesi çok önemli!

Allah cümlemizi affetsin... Tefvikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevgili Peygamberimiz SAS'in şefaatine cümlemizi mazhar eylesin... Onun gösterdiği doğru yoldan da ayırmasın...

El-fâtihah!

Mehmed Zâhid KOTKU

16. 05. 1976 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

